

Menso Alting

Samenvatting rapportage instellingsaudit

14 en 29 juni 2017

1. Inleiding

ROC Menso Alting¹ is met circa 675 studenten en 85 medewerkers een klein roc. Het roc is in 1978 ontstaan met de start van een 3-jarige opleiding tot Verpleegkunde. Het aantal studenten is de laatste drie jaar stabiel. Het roc kent één locatie, in Groningen, en verzorgt 23 mbo-opleidingen. Het overgrote deel van de studenten (in 2016 537 studenten, circa 80%) volgt een opleiding binnen de opleidingssector Zorg en Welzijn. De andere studenten volgen een opleiding binnen de sector Economie. ROC Menso Alting kent geen Entree-opleiding. In 2016 volgden 8 BBL-studenten een opleiding bij ROC Menso Alting. Het leeuwendeel van de studenten van Menso Alting is jonger dan 29 jaar.

Het roc maakt samen met het Gomarus College deel uit van de Stichting Gereformeerde Scholengroep (GSG). De GSG verzorgt gereformeerd voortgezet onderwijs in Groningen, Friesland en Drenthe en gereformeerd beroepsonderwijs in de stad Groningen. De stichting kent een eenhoofdig college van bestuur. Het roc wordt aangestuurd door een directeur. Menso Alting is georganiseerd in vier afdelingen: Economie, Gezondheidszorg, Welzijn en Dienstverlening. Taal & Rekenen vormt een eigen entiteit; dit team verzorgt voor alle opleidingen binnen de school de generieke onderdelen taal en rekenen. De afdelingen worden momenteel aangestuurd door twee afdelingsmanagers (een afdelingsmanager is al enige tijd ziek). Er zijn twee kwaliteitszorgmedewerkers die teams en management ondersteunen.

Visie en missie

ROC Menso Alting is een gereformeerd mbo. Studenten worden voorbereid op hun beroep vanuit een christelijke levensvisie. Het roc wordt gedreven vanuit passie, geloof en relatie en wil herkend worden aan haar ambitie, betrokkenheid en de confrontatie (van studenten met zichzelf). Doelstelling is studenten te vormen en op te leiden tot zelfbewuste persoonlijkheden, die hun omgeving in beweging zetten.

Koersplan en basiskwaliteit

Menso Alting wil het beste roc van Nederland zijn. De eigen ambities verwoordt het roc in het koersplan, dat voor een periode van 5 jaar wordt vastgesteld. In het koersplan 2014-2018 ligt de nadruk op invoering van Focus op Vakmanschap en vier speerpunten waarmee het roc invulling wil geven aan haar missie: professionalisering, begeleiding, ict en duurzaamheid. Vanuit het koersplan wordt jaarlijks een jaargenda opgesteld. Naast het koersplan is de basiskwaliteit een belangrijk uitgangspunt voor het roc: de basiskwaliteit zoals bepaald in het toezichtkader van de Inspectie van het Onderwijs. In de roc brede zelfevaluatie onderwijs en examinering beoordeelt het roc (op basis van verschillende instrumenten) de basiskwaliteit en formuleert eventuele verbeteracties naar aanleiding daarvan.

---

¹ Menso Alting Zwolle valt onder Landstede

De audit

Dit is voor ROC Menso Alting de eerste instellingsaudit vanuit het Kwaliteitsnetwerk MBO. Een specifieke vraag voor de audit heeft het roc niet geformuleerd. Meer in het algemeen wil het roc weten of men op de goede weg is. Naar aanleiding van het onderzoek van de Inspectie naar de Staat van de Instelling in 2016 heeft het roc een actieplan opgesteld en in uitvoering gebracht. De Inspectie constateerde toen dat de kwaliteitszorg op instellingsniveau en op opleidingsniveau onvoldoende was. Ook heeft de Inspectie het gebied examinering en diplomering van de drie onderzochte opleidingen als onvoldoende beoordeeld.

De instellingsaudit vond plaats op 14 juni (dialoog) en 29 juni 2017 (trails). Het programma van de instellingsaudit (bijlage 1) en de keuze van de audittrails zijn tot stand gekomen in overleg tussen ROC Menso Alting en de voorzitter van de auditcommissie. De audittrails omvatten de teams Facilitair (niveau 2), Secretarieel (niveau 3/4) en Verpleegkunde (niveau 4).

Aan het einde van de tweede dag is het roc op hoofdlijnen in kennis gesteld van de voorlopige bevindingen en conclusies van de commissie. De rapportage is in concept toegestuurd aan ROC Menso Alting in juli 2017; de reactie van het roc op feitelijke onjuistheden is verwerkt tot deze definitieve rapportage.

Namens de auditcommissie,

Jeanette Toeter, voorzitter auditcommissie

2. Samenvattend oordeel

Per standaard komt de auditcommissie tot het volgende oordeel:

Standaard	Oordeel
1. Visie op de kwaliteit van het onderwijs	Impliciet / in ontwikkeling
2. Beleid	Impliciet / in ontwikkeling
3. Resultaten	Ja, op hoofdlijnen
4. Verbeterbeleid	Ja, op hoofdlijnen
5. Organisatie- en beslissingsstructuur	Ja, op hoofdlijnen
6. Kwaliteit van onderwijs en examinering	Ja, op hoofdlijnen

Oordeelschema Beoordelingskader voor de instellingstoets op het kwaliteitssysteem

Legenda:

Nee:	Het is er niet.
Impliciet/in ontwikkeling:	Het is impliciet aanwezig. Het is in ontwikkeling, er is ad hoc beleid op, het is niet geformaliseerd of het is niet systematisch aanwezig.
Ja op hoofdlijnen:	Ja, het is op hoofdlijnen aanwezig. Ja het is echter recent ingevoerd.
Ja volledig:	Ja, het is volledig operationeel, Ja het is volledig aanwezig.

Keuze kwaliteitsprofiel

De kwaliteitsborging van Menso Alting voldoet volgens de auditcommissie het meest aan de criteria van profiel twee, met elementen van profiel drie. Onderstaande tabel laat zien op welke elementen van profiel drie het roc nog winst kan boeken.

Criterium uit profiel 3	Toelichting
Beschreven visie op kwaliteit.	Het roc heeft haar visie op kwaliteit recentelijk doorontwikkeld en zeer beknopt beschreven. De basiskwaliteit zoals gedefinieerd door de Inspectie van het onderwijs is daarbij het uitgangspunt, nog niet de eigen ambities.
Instellingsbreed functionerend kwaliteitssysteem.	Hoewel er in de dagelijkse praktijk van de docent bewust gewerkt wordt aan de kwaliteit van het onderwijs, is het instellingsbrede kwaliteitssysteem nog in ontwikkeling. Met name de teamplannen kunnen winnen aan concreetheid in doelstellingen en monitoring. Teams werken nog aan de zelfevaluatie.
Centrale sturing en een overwegend technologische benadering, waarbij stafmedewerkers een belangrijke rol hebben.	De centrale sturing vindt met name plaats op het niveau van de mbo directeur. De medewerkers van het onderwijskundig bureau mbo hebben een belangrijke, faciliterende rol.
Kwaliteitssysteem wordt nog niet breed gedragen.	De zorg voor kwaliteit wordt breed gedragen, het kwaliteitssysteem is nog in ontwikkeling.
De beschikbaarheid van adequate management-informatie om de kwaliteit van het onderwijs van opleidingen te beoordelen.	Hoewel beschikbaar, is systematische management-informatie om de kwaliteit te beoordelen en risico's in beeld te brengen niet makkelijk toegankelijk en wordt daardoor nog niet door iedereen optimaal benut.
Het instellingsbestuur heeft sterke en zwakke(re) opleidingen in beeld.	De directeur van het mbo en de afdelingsmanagers hebben dit in beeld.

Uitwerking van de visie in een kwaliteitssysteem.	Het kwaliteitssysteem is nog in ontwikkeling.
Beoordelingscriteria (indicatoren) voor onderwijskwaliteit zijn opgesteld.	Het roc hanteert de basiskwaliteit gedefinieerd door de Inspectie van het onderwijs als uitgangspunt. In teamplannen worden ook (beoogde) resultaten uit de Job monitor als indicator benoemd. Het roc heeft als ambitie het beste roc van Nederland te zijn. Deze ambitie is nog niet vertaald in eigen indicatoren.
Raadpleging stakeholders.	Interne en externe stakeholders worden in voldoende mate geraadpleegd.
Visie op kwaliteit.	Er is een visie op kwaliteitszorg uitgewerkt. Uit de visie: 'Kwaliteitszorg wordt op een zo laag mogelijk niveau binnen de organisatie belegd (kwaliteit begint bij de verantwoordelijkheid die een medewerker (binnen een team) neemt voor diezelfde kwaliteit)'. Dit is merkbaar binnen de organisatie. Docenten tonen een groot kwaliteitsbewustzijn en een visie op goede onderwijskwaliteit.

3. Samenvatting van de belangrijkste bevindingen

Een kwaliteitssysteem in ontwikkeling...

Het uitgangspunt van Menso Alting is dat kaders en richtlijnen centraal worden vastgesteld maar decentraal worden opgesteld. Teams hebben daarbinnen de vrijheid om de inrichting en de organisatie van het onderwijs zelf vorm te geven. Het kwaliteitssysteem van het roc rust op twee pijlers: het koersplan en een evaluatie ten aanzien van de basiskwaliteit. Het koersplan is gericht op de eigen ambities van het roc, de zelfevaluatie (sinds dit schooljaar op opleidingsniveau) is gericht op het toezichtkader van de Inspectie ('basiskwaliteit'). Het koersplan heeft betrekking op een periode van vijf jaar en wordt jaarlijks uitgewerkt in een schoolplan. Het schoolplan vormt de basis voor de teamplannen.

Het schoolplan 2017 is geconcretiseerd doordat de gewenste effecten van de in te zetten acties specifiek en meetbaar zijn gemaakt. Het denken in gewenste effecten en meetbare doelstellingen binnen de teams is echter nog in ontwikkeling. De teamplannen (feitelijk zijn dit afdelingsplannen, elke afdeling heeft er één) verschillen in kwaliteit. Verantwoordelijkheden en deadlines zijn nog niet aan alle activiteiten toegekend. Het management realiseert zich dat dit proces nog tijd zal kosten. Een aandachtspunt is dat sommige doelen ('in JOB 2018 een stijging met x') wel erg ver in de tijd liggen; het formuleren van tussendoelstellingen kan dan goed werken om snel te signaleren of de ingezette acties het beoogde effect (gaan) bereiken.

De zelfevaluatie werd tot nu toe opgesteld door de kwaliteitszorgmedewerkers en gaf slechts beperkt inzicht in de verschillen in kwaliteit en prestaties tussen de opleidingen. Er werd volstaan met een oordeel op instellingsniveau; er werd niet gedifferentieerd naar opleidingen of teams. In de zelfevaluatie werden wel kwaliteitsgegevens gebruikt (onder meer JOB, medewerkertevredenheid en externe audits), maar die werden niet afgezet tegen vooraf vastgestelde streefwaarden.

In 2016-2017 is een nieuwe zelfevaluatie-systematiek ontwikkeld. Teams voeren in deze systematiek de zelfevaluaties uit. Daarvoor is een nieuw format ontwikkeld, gebaseerd op het nieuwe onderzoekskader mbo 2017. Er is uitvoerig aandacht besteed aan de implementatie van de nieuwe systematiek. Tijdens een kwaliteitsdag in november 2016 is de systematiek toegelicht en stond het thema kwaliteitszorg centraal. Docenten gaven tijdens de auditgesprekken aan dat ze dit een inspirerende dag vonden. De kwaliteitszorgmedewerkers ondersteunen de teams bij het uitvoeren van de zelfevaluaties. Dat proces is nu in volle gang. De onderzochte teams hebben de eerste versies van de zelfevaluaties gepresenteerd aan de auditcommissie.

Het zelf uitvoeren van de zelfevaluatie heeft er volgens de docenten en management aan bijgedragen dat er nu meer inzicht is in en draagvlak is voor het kwaliteitssysteem. De zelfevaluaties (en teamplannen) kunnen nog winnen aan concreetheid wanneer er concrete streefwaarden worden geformuleerd, bijvoorbeeld ten aanzien van ongeoorloofd lesverzuim en studenttevredenheid. Op dit moment zijn alleen de normen voor jaarresultaat, diplomaresultaat en startersresultaat opgenomen die door de Inspectie worden gehanteerd. De eigen ambities zijn nog onderbelicht. Er is geen meting beschikbaar over de tevredenheid van bedrijven/instellingen. Het roc wacht de resultaten van de bpv-monitor af.

Uiteindelijk is het de bedoeling dat zowel de zelfevaluatie als het teamplan dynamisch worden. De eerste stappen daartoe zijn gezet. Per afdeling zijn twee medewerkers aangewezen die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de zelfevaluatie en het teamplan.

Naast de verbeterlagen die zijn gemaakt op het gebied van kwaliteitszorg is ook roc-breed ingezet op verbetering van de examenkwaliteit. Er is een nieuwe examencommissie opgezet, waarin docenten participeren. De examencommissie heeft nu meer zicht op de examinering en de examenkwaliteit.

Tot slot is er door de nieuwe bestuurder ingezet op herstel van de dialoog met de ondernemingsraad. Bij het overleg tussen de bestuurder en de ondernemingsraad is de directeur MBO altijd aanwezig. De ondernemingsraad spreekt daarnaast twee keer per jaar met de Raad van Toezicht. Verder is er overleg met de medezeggenschapsraad en de studentenraad.

En tegelijk het op een na beste ROC van het land?

Terwijl het integrale kwaliteitssysteem binnen Menso Alting in ontwikkeling is, staat het roc na het Hoornbeek College op de tweede plaats als beste roc in de Keuzegids MBO-Studies 2017. De prestaties zijn schoolbreed goed. De school scoort over het algemeen qua jaar- en diplomaresultaat op elk niveau boven de norm, hoewel in 2016 het jaar- en diplomaresultaat voor het eerst in jaren onder het landelijk gemiddelde schieten. Dit is in beeld; dit resultaat wordt verklaard door tegenvallende resultaten op niveau 3 en is geanalyseerd. Het roc scoort indrukwekkend goed op vsv. Over 2013-2014 was het aandeel vsv 2,3% en in 2014-2015 3%. Over 2015-2016 bedroeg het aandeel vsv slechts 1,3% (voorlopige cijfers) en daarmee was Menso Alting het best presterende roc.

De auditcommissie heeft tijdens de instellingsaudit met heel verantwoordelijke, bevlogen en betrokken docenten gesproken. De begeleiding van studenten is een sterk punt van het roc. Dat werd door de studenten onderschreven en blijkt ook uit de goede prestaties op vsv en studenttevredenheid (JOB).

Er wordt veel van docenten verwacht: docenten binnen Menso Alting ontwikkelen binnen hun opleiding veel zelf en zijn zelf verantwoordelijk voor onder meer het lesprogramma/curriculum van hun opleiding(en). Hoewel dit nergens vastligt, zijn dit criteria van het aannamebeleid. Docenten benoemen tijdens de auditdag de belasting maar ook de voldoening van het hebben van verschillende rollen (elke docent maakt ook deel uit van taak- en/of projectgroepen) en de bijbehorende verantwoordelijkheid.

Het kwaliteitsbewustzijn van docenten viel de auditcommissie in positieve zin op. We constateren een grote intrinsieke gedrevenheid bij docenten om de kwaliteit van hun opleiding en hun eigen functioneren (verder) te verbeteren. Docenten voelen zich eigenaar van de kwaliteit van hun opleiding. Aan kwaliteitszorg 'dichtbij', in de klas, werken docenten haast vanzelfsprekend. Ze gaan bij hun studenten na of verbeteringen nodig zijn en daarna of ingezette verbeteringen het beoogde effect hebben.

De kleinschaligheid van het roc maakt zowel formeel als informeel contact mogelijk, waardoor eventuele problemen snel kunnen worden besproken en opgelost. Docenten zoeken elkaar makkelijk op, ook over de teams heen. Daar draagt aan bij dat de teamkamers op dezelfde vloer zijn en dat docenten en management deel uitmaken van één of meer verschillende schoolbrede taak- en projectgroepen. Samen

met de jaarlijkse kwaliteitsdag, de intervisie en collegiale consultatie in de teams en de scholingscarroussel zijn dit volgens de auditcommissie voorbeelden die een kwaliteitscultuur bevorderen.

Conclusie

De auditcommissie concludeert op grond van het onderzoek dat het ROC Menso Alting een kwaliteitsprofiel heeft dat op hoofdlijnen overeenkomt met een stevig kwaliteitsprofiel 2 (een systeem van kwaliteitszorg in ontwikkeling) en al enkele elementen vertoont van kwaliteitsprofiel 3.

Belangrijke onderdelen van het kwaliteitszorgsysteem zijn recent ontwikkeld en nog niet volledig doorgevoerd. Aan zelfevaluaties wordt nog gewerkt en teamplannen kunnen nog een verbeterslag gebruiken. Ten aanzien van de 'check' en 'act' kunnen nog stappen worden gezet. Een management-informatiesysteem ontbreekt nog. De onderlinge samenhang tussen het koersplan, het schoolplan, de teamplannen en de zelfevaluaties kan versterkt worden.

Wanneer het kwaliteitssysteem eenmaal 'staat' (profiel 3: een systematisch en formeel ingericht kwaliteitssysteem), verwachten we dat het roc vlot de stap naar profiel 4 kan maken, gelet op het eigenaarschap dat docenten voor de onderwijskwaliteit al laten zien en de kwaliteitscultuur die merkbaar is binnen het roc. Om kwaliteitsprofiel 3 te bereiken is het nu voor wat betreft de teamplannen vooral een kwestie van opschrijven wie waaraan werkt, vooraf specifiek en meetbaar beschrijven wat het beoogde effect daarvan is, aantoonbaar monitoren of dat beoogde effect wordt behaald en bijsturen wanneer dat niet zo is.

De auditcommissie stelt vast dat het roc in de afgelopen periode hard gewerkt heeft aan het verbeteren van de kwaliteit van (het toezicht op) het onderwijs en de examinering. Zij stelt echter ook vast dat dit met name duidelijk is geworden tijdens de gevoerde gesprekken; de beschikbare documentatie geeft hiervan nog geen overzichtelijk en actueel beeld. Menso Alting heeft veel om trots op te zijn. Tijdens de gesprekken vond de auditcommissie dat niet altijd even sterk uit de verf komen. Tijdens de terugkoppeling heeft de auditcommissie teruggegeven dat het roc haar sieraden vaker mag dragen en soms nog wat kan oppoetsen. Het helpt daarbij om periodiek terug te kijken naar wat er is bereikt en niet altijd de focus te leggen op dat wat nog niet af is of nog moet worden opgepakt. Een jaarlijkse management-review, op basis van de teamevaluaties, kan hieraan een belangrijke bijdrage leveren.